ÇOCUK DOSTU ADALETTE SOSYAL HİZMET MESLEĞİNİN ADI NEDEN SİLİNİYOR?

AB HİBELERİ VE UNICEF KATKILARIYLA SOSYAL HİZMETLERİN VE ADALETİN DIŞLANMASI, MESLEKİ YETKİNLİK VE ADALETE ERİŞİM SORUNU: ULUSLARARASI BELGELER IŞIĞINDA BİR TESPİT RAPORU

Hazırlayan: SHU Nihat Tarımeri

Rapor Tarihi: 14.11.2026

Kaynak Erişim Tarihi: 11.11.2026

Bu rapor neden bu kadar uzun?

Bu metin, bir düzeltme talebinden çok daha fazlasıdır; 2010-2026 arası belgelerin kronolojik bir dökümünü içerdiği için kasıtlı olarak ayrıntılı tutulmuştur. Amacı, gelecek nesillere ve tarihe bir **"şerh"** düşmektir.

ÖZET

Bu rapor, Avrupa Konseyi Çocuk Dostu Adalet Rehberi (2010), UNICEF'in İngilizce orijinal metinleri ve AB fonlarıyla hazırlanan eğitim materyallerinde evrensel olarak **"Social Worker" (Sosyal Hizmet Uzmanı / Sosyal Çalışmacı)** olarak tanımlanan mesleğin, Türkçeye çevrilirken **"sosyal hizmetli" (social service personnel / Sozialdienstpersonal)**, **"sosyal görevli" (social personnel / Sozialpersonal)** veya **"sosyal çalışma görevlisi"** gibi muğlak ifadelerle saptırıldığını belgelemektedir. 2010'daki ilkelerin, 2013'teki eğitim kitabının ve 2022'deki yeni baskının kronolojik bir analizini sunarak; Avrupa Konseyi ve AB'nin maddi katkıları ve resmî ilkeleri ışığında çocukların nitelikli hizmet alma hakkının, insan haklarının ve sosyal haklarının nasıl ihlal edildiğini ortaya koymaktadır. Rapor ayrıca, Avrupa Konseyi'nin kendi projesinde (Aile Mahkemelerinin Etkinliğinin Artırılması) hazırlanan e-kütüphanede **1967(16) sayılı Karar** yer alırken, **1991(16), 2002(1) ve 2011(12) sayılı kararların sistematik olarak dışarıda bırakıldığını** belgelemektedir. Bu çalışmanın amacı; bu sistematik saptırmayı belgeleyerek tüm ulusal ve uluslararası paydaşları sorumluluk almaya davet etmek ve çok cepheli bir eylem planını hayata geçirmektir.

GİRİŞ: ÇEVİRİ PERDESİ ALTINDA SİSTEMATİK BİR HAK İHLALİ

Uluslararası hukuk ve çocuk hakları literatürü, çocuğun adalet sistemi içindeki korunmasını, sosyal inceleme raporlarının hazırlanmasını ve vaka yönetimini de dahil ederek **"Social Worker" (Sosyal Hizmet Uzmanı / Sosyal Çalışmacı)** mesleğinin temel sorumluluğuna bırakmıştır. Bu evrensel meslek, lisans ve lisansüstü düzeyde özel bir eğitim, etik ilkeler ve evrensel müdahale yöntemleri gerektirir. Çocuk Dostu Adalet ilkeleri çerçevesinde öne çıkan sosyal hizmet uzmanlığı ve kamusal hizmetler dahil, sosyal çalışmacı/sosyal hizmet uzmanı; çocuğun gelişim dilinden anlayan, adli süreçte onunla adalet sistemi arasında bir bağ kuran ve haklarını savunan kişi olarak çocuğun yanındadır.

Ancak Türkiye'de 2005 yılında kabul edilen 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, çocukların korunması açısından yeni bir dönemin öyküsünü başlatmıştır. Türkiye'de çocuk ve gençler için ayrı bir ceza kanununun olmaması nedeniyle, 2005 yılından beri Türk Ceza Kanunu'nun 31. maddesi ve ÇKK ile adalet sistemine bir milyondan fazla çocuk dahil olmaktadır. Bu çocuklar için ayrı bir ihtisaslaşmış hâkimlik sistemi olmadığı için, 5 bine yakın çocuk ve genç tutuklanmakta, özellikle sosyal inceleme raporu (SİR) olmadan kararlar verilmektedir.

Bunun yanı sıra, yetkisi olmayanlarca düzenlenen SİR'ler ile binlerce çocuk ve genç korumasız bırakılmaktadır. Yargılama sisteminde gençler, bu nitelikli raporlar olmadan ağır cezalara (en son düzenlemelerle müebbet cezası dahil) maruz kalmaktadır.

Bu süreçte, 2010'dan bu yana yürütülen uluslararası işbirlikleri ve AB hibeleri ile finanse edilen projeler, maalesef bu evrensel mesleki unvanın farklılaşması ve çarpıtılmasının da bir parçası olmuştur. Avrupa Konseyi, UNICEF ve AB'nin bizzat maddi katkı ve denetimleri kapsamında hazırlanan metinlerde, sosyal çalışmacılar ile ilgili kavramların sistematik olarak çarpıtıldığı görülmektedir. AB'ye yaklaşmak ve uyum içinde olmak yerine, bu projeler ile AB standartlarından uzaklaşılmasına yardım edilmektedir. Bu süreçte, Çocuk Koruma Kanunu'nun yarattığı idari bir **torba ünvan** olan **"Sosyal Çalışma Görevlisi" (SÇG)** ve Adalet Bakanlığı bünyesindeki **"Adli Destek Görevlisi"** dayatmasına yönelik bir çabanın varlığı da açıkça hissedilmektedir.

Her sene okuldan terk olan çocukların korunması dahil böyle vahim ve hüzünlü bir resme ortak olan UNICEF ve Avrupa Konseyi, aynı zamanda samimiyet içinde bir değerlendirme noktası olup, çocuklar için **iki yüzlülükle** amaç değil araç olabilmektedir. Bunda en büyük etken ise sosyal hizmetlerin dışlanmasında oluşan mesleki kargaşadır. Ayrıca 2018 tarihli IFSW (Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu) Etik İlkeleri'nin işlevsiz kalmasının yanı sıra, sosyal çalışmacılar ile ilgili Avrupa Konseyi'nin 1991(16), 2002(1) ve 2011(12) sayılı kararları etkisiz bırakan bir AB projesinin yansımasıdır.

Sosyal iyilik hali, insan onurunun korunduğu ölçüde karşılık bulur ve kıymet kazanır; amacına ise ancak bireyin adalete erişimine yardım edilerek ulaşılabilir. Ortaya çıkan bu çocuk hakları ile doğrudan ilgili vahim durum, SHUDER Çocuk Komisyonu tarafından ele alınmıştır. Komisyon, bu konudaki tespitlerini belgelemek ve çocukların nitelikli hizmet alma hakkının, insan haklarının ve sosyal haklarının korunması adına yapılması gerekenleri ortaya koymak amacıyla bu kapsamlı **metni** hazırlamıştır.

BÖLÜM 1: SOMUT DELİLLER VE KRONOLOJİK ÇELİŞKİ (2010-2013-2022)

1.1. Somut Bilgi: Avrupa Konseyi Rehberi'ndeki 8 Maddelik Saptırmanın Orijinal Dillerle Karşılaştırmalı Analizi

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 17 Kasım 2010 tarihli Çocuk Dostu Adalet Rehberi'nin (*Guidelines of the Committee of Ministers of the Council of Europe on child-friendly justice*, CM/Rec(2010)13) İngilizce, Fransızca ve Almanca orijinal metinlerinde, mesleki unvan (Social Worker / Travailleurs Sociaux / Sozialarbeiter) büyük bir titizlikle ve 8 farklı yerde de aynı şekilde korunmuştur. Ancak, AB ve Avrupa Konseyi destekli proje kapsamında 2013 yılında yayımlanan ilk Türkçe baskıda ve 15 Şubat 2022 tarihinde Avrupa Konseyi ve Türkiye Adalet Akademisi işbirliğiyle yayımlanan yeniden baskıda, aynı kavram sistematik olarak saptırılmıştır.

TBMM tarafından kanunlaşmış ve iç hukukun parçası olan Avrupa Sosyal Şartı ve Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin korunması ve geliştirilmesi amacıyla, 2010 yılındaki bu rehberin ilgili maddelerinde geçen orijinal metinler ile 2013 yılındaki ilk baskıya ait Türkçe resmî çevirilerin karşılaştırmalı dökümü aşağıda sunulmaktadır:

1. İlke 17 (Çok Disiplinli Yaklaşım):

- **İngilizce:** *"...lawyers, psychologists, physicians, police, immigration officials, social workers and mediators..."*
- **Fransızca:** *"...(avocats, psychologues, médecins, policiers, agents des services d'immigration, travailleurs sociaux et médiateurs)..."*
- **Almanca:** *"...(Rechtsanwälte, Psychologen, Ärzte, Polizei, Einwanderungsbeamte, Sozialarbeiter und Mediatoren)..."*
- **Türkçe Resmî Metin (Saptırma):** *"...avukatlar, psikologlar, doktorlar, polis, göçmen bürolarında çalışanlar, sosyal hizmetliler ve arabulucular gibi..."*

2. İlke 60 (Duruşma Düzeni):

- **İngilizce:** *"...the judge should seek advice from other professionals, such as psychologists and social workers..."*
- **Fransızca:** *"...le juge devrait demander l'avis d'autres professionnels, tels que des psychologues et des travailleurs sociaux..."*

- **Almanca:** *"...sollte der Richter den Rat anderer Fachleute wie Psychologen und Sozialarbeitern einholen..."*
- **Türkçe Resmî Metin (Saptırma):** *"...hâkim, psikologlar ve sosyal hizmetliler gibi profesyonel kimselerin görüşlerine başvurmalıdır."*

3. §8 (Tasarlama Süreci):

- **İngilizce:** *"The group included judges, attorneys, prosecutors, academics, psychologists, police officers, social workers..."*
- **Fransızca:** *"Le groupe comprenait des juges, des avocats, des procureurs, des universitaires, des psychologues, des policiers, des travailleurs sociaux..."*
- **Almanca:** *"Der Gruppe gehörten Richter, Rechtsanwälte, Staatsanwälte, Wissenschaftler, Psychologen, Polizeibeamte, Sozialarbeiter an..."*
- **Türkçe Resmî Metin (Saptırma):** *"...hâkimler, avukatlar, savcılar, akademisyenler, psikologlar, polisler, sosyal hizmetliler, ..."*

4. §35 (Temel İlkeler / Katılım):

- **İngilizce:** *"...if necessary with the assistance of, for example, an interpreter, lawyer, social worker or friend..."*
- **Fransızca:** *"...si nécessaire avec l'aide, par exemple, d'un interprète, d'un avocat, d'un travailleur social ou d'un ami..."*
- **Almanca:** *"...gegebenenfalls mit Hilfe eines Dolmetschers, Rechtsanwalts, Sozialarbeiters oder Freundes..."*
- **Türkçe Resmî Metin (Saptırma):** *"...gerekirse bu kişi bir tercüman, bir avukat, bir sosyal hizmetli ya da bir arkadaşı gibi..."*

5. §67 (Profesyonel Kişilerin Eğitimi):

- **İngilizce:** *"...with children (police, lawyers, judges, mediators, social workers and other experts)..."*
- **Fransızca:** *"...avec des enfants (policiers, avocats, juges, médiateurs, travailleurs sociaux et autres experts)..."*
- **Almanca:** *"...mit Kindern (Polizisten, Rechtsanwälten, Richtern, Mediatoren, Sozialarbeitern und anderen Sachverständigen)..."*
- **Türkçe Resmî Metin (Saptırma):** *"...(polisler, avukatlar, hâkimler, arabulucular, sosyal hizmetliler ve diğer uzmanların)..."*

6. §123 (Duruşma Düzeni / Üniforma Algısı):

- **İngilizce:** *"...officer and not to a social worker, which has its relevance."*
- **Fransızca:** *"...à un agent de police et non à un travailleur social, ce qui a son importance."*
- **Almanca:** *"...Beamten und nicht mit einem Sozialarbeiter spricht, was von Bedeutung ist."*
- **Türkçe Resmî Metin (Saptırma):** *"...üniforma çocuğun bir sosyal hizmetliyle değil bir polisle konuştuğunu anlamasını sağlayabilir..."*

7. §124 (Kararın Açıklanması):

- **İngilizce:** *"...to them, either by their lawyer or another appropriate person (parent, social worker...)..."*
- **Fransızca:** *"...soit par leur avocat, soit par une autre personne appropriée (parent, travailleur social...)..."*

- **Almanca:** *"...entweder durch ihren Anwalt oder eine andere geeignete Person (Elternteil, Sozialarbeiter...)..."*
- **Türkçe Resmî Metin (Saptırma):** *"...ya bir avukat ya da (ebeveyn, sosyal görevli gibi) uygun başka bir kişi tarafından..."*

8. §125 (Duruşma Düzeni / Çocuğun Yanında Oturması):

- **İngilizce:** *"...allowed to sit next to his legal representative or social worker."*
- **Fransızca:** *"...autorisé à s'asseoir à côté de son représentant légal ou d'un travailleur social."*
- **Almanca:** *"...neben seinem gesetzlichen Vertreter oder einem Sozialarbeiter sitzen darf."*
- **Türkçe Resmî Metin (Saptırma):** *"...onun yerine avukatının ya da sosyal görevlinin yanında oturması sağlanmalıdır..."*

Karşılaştırmalı Özet Tablo:

#	İngilizce	Fransızca	Almanca	Türkçe (Resmî)	Değerlendirme
1	social workers	travailleurs sociaux	Sozialarbeiter	sosyal hizmetliler	❌ Saptırma
2	social workers	travailleurs sociaux	Sozialarbeitern	sosyal hizmetliler	❌ Saptırma
3	social workers	travailleurs sociaux	Sozialarbeiter	sosyal hizmetliler	❌ Saptırma
4	social worker	travailleur social	Sozialarbeiters	sosyal hizmetli	❌ Saptırma
5	social workers	travailleurs sociaux	Sozialarbeitern	sosyal hizmetliler	❌ Saptırma
6	social worker	travailleur social	Sozialarbeiter	sosyal hizmetli	❌ Saptırma
7	social worker	travailleur social	Sozialarbeiter	sosyal görevli	❌ Saptırma
8	social worker	travailleur social	Sozialarbeiter	sosyal görevli	❌ Saptırma

Tespit: Yukarıdaki karşılaştırmalı döküm, uluslararası bir mesleki kimliği ifade eden kavramın, Türkçe metinde hiçbir yerde doğru karşılığıyla yer almadığını kanıtlamaktadır. İngilizce, Fransızca ve Almanca metinlerdeki 8/8 tutarlılığa karşın, Türkçe metinde kavram 6 kez **"Sosyal Hizmetli" (social service personnel)**, 2 kez ise **"Sosyal Görevli" (social personnel)** olarak çarpıtılmıştır. Bu saptırma, 2013'teki ilk baskıdan 2022'deki yeniden baskıya kadar sürmüştür.

Rehberdeki "Social Worker" Tanımı: Avrupa Konseyi Çocuk Dostu Adalet Rehberi'nin orijinal İngilizce metninde "social worker" kavramı, çocuğun adalet sistemi içinde korunması, gelişimsel dilinin anlaşılması ve yargısal süreçlerde çocuk ile adalet sistemi arasında köprü kurulması işlevlerini yerine getiren, uzmanlaşmış üniversite eğitimi ve etik ilkeler gerektiren bir meslek olarak tanımlanmaktadır. Rehber, hâkimlerin çocuk hakkında karar verirken psikologlar ve sosyal hizmet uzmanları gibi "çocuğu daha iyi tanıyan" uzmanlardan destek alması gerektiğini vurgulamaktadır.

1.2. E-Kütüphane Örneği: Avrupa Konseyi Kararlarının Seçici Kullanımı

Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi tarafından yürütülen ve AB ile birlikte finanse edilen, T.C. Adalet Bakanlığı'nın yararlanıcısı olduğu **"Aile Mahkemelerinin Etkinliğinin Artırılması: Aile Üyelerinin Haklarının Daha İyi Korunması"** (Joint Project on Improving the Effectiveness of Family Courts: Better Protection of the Rights of Family Members) başlıklı ortak proje kapsamında hazırlanan e-kütüphane, çarpıcı bir örneklerdendir. (Projenin e-kütüphane çıktısı ve ekran görüntüleri **EK-8**'de sunulmuştur.)

Söz konusu e-kütüphanede, sosyal hizmet mesleğine ilişkin olarak yalnızca **1967 (16) sayılı Karar** (Sosyal Çalışmacıların Rolü, Eğitimi ve Konumu) yer almakta; buna karşılık mesleğin insan hakları boyutunu ve uzmanlaşmasını derinleştiren şu temel Avrupa Konseyi belgeleri sistematik olarak eksik bırakılmaktadır:

•**1991 (16) sayılı Tavsiye Kararı** — sosyal hizmet uzmanlarının eğitiminin her aşamasına insan hakları boyutunun dahil edilmesini öngörür (Bkz. EK-3);
•**2002 (1) sayılı Tavsiye Kararı** — sosyal hizmet uzmanlarının çocuk istismarının tespiti ve önlenmesindeki asli sorumluluğunu vurgular (Bkz. EK-4);
•**CM/Rec (2011) 12 sayılı Tavsiye Kararı** — çocuk hakları ile çocuk dostu sosyal hizmetleri birleştirerek "mesleki yeterlilik", "disiplinler arası iş birliği" ve "çocuğun katılım hakkı" ilkelerini belirler.

Projenin başlığı **"Aile Üyelerinin Haklarının Daha İyi Korunması"**nı vaat etmektedir. Ancak aile üyelerinin — özellikle çocukların — haklarının nitelikli bir sosyal hizmet uzmanı/sosyal çalışmacı tarafından korunmasını güvence altına alan 1991, 2002 ve 2011 tarihli belgeler e-kütüphaneden dışlanmıştır. Yani projenin söylemi ile kaynak altyapısı arasında doğrudan bir çelişki bulunmaktadır.

Çocuk Dostu Adalet Rehberi'nin 2013 tarihli Türkçe baskısı (Avrupa Konseyi Yayınları, ISBN 978-92-871-7274-7) ve proje kapsamında aynı ISBN ile Kasım 2021'de yayımlanan Türkçe yeniden baskısı da dâhil olmak üzere üretilen bu kaynak, aynı zamanda söz konusu projelere (ÇABA, YÖN, Koruyucu Aile) kaynaklık etmektedir. Bu durum, sorunun yalnızca çocuk adaleti alanında değil, aile hukuku alanında da tekrarlanan, münferit bir "çeviri hatası" değil, **kurumsal düzeyde yerleşik bir uygulama** olduğunu göstermektedir.

Bibliyografik Kanıt: Aynı ISBN, İki Baskı — Düzeltilmemiş Yeniden Baskı

2021 Türkçe yeniden baskısının, 2013 baskısıyla **aynı ISBN'i (978-92-871-7274-7)** taşıması, bunun yeni bir edisyon değil, **düzeltilmemiş bir yeniden baskı** olduğunu kanıtlamaktadır. Yani hata 2013'te yapılmış ve 2021'de **bilinçli olarak düzeltilmemiştir**. ISBN öneki (978-92-871) doğrudan **Avrupa Konseyi Yayınları**'na aittir; bu da belgenin resmî bir Avrupa Konseyi yayını olduğunu ve "sivil toplum çevirisi" savunmasının geçersiz olduğunu ortaya koymaktadır. 2013'te yapılan ve 2021'de aynen korunan bu hata, "münferit bir çeviri hatası" değil, **kurumsal düzeyde bilinçli bir tercih** olduğunu bir kez daha belgelemektedir.

Ayrıca 1967 (16) sayılı Karar, sosyal hizmeti "belirli bir profesyonel faaliyet" olarak tanımlamakla birlikte, mesleğin insan hakları boyutunu ve çocuk koruma sorumluluğunu öne çıkarmaktadır. **Adalet yönetimi açısından** 1991, 2002 ve 2011 belgeleri, tam da mesleğin uzmanlık, insan hakları ve çocuk dostu hizmet boyutlarını güvence altına alan belgelerdir. Yani e-kütüphane, mesleğin "adını" koruyor gibi görünürken, "yetkinliğini" ve "hak temelli çerçevesini" sessizce budamaktadır.

Bu örnek, raporun **"Kurumsal Sorumluluktan Kaçış"** ve **"Uluslararası Standartların Yerelleştirilmesi ve Etkisizleştirilmesi"** tespitlerini ortaya çıkarmaktadır. Avrupa Konseyi'nin kendi projesinde, kendi kararlarının seçici biçimde kullanılması, **"çifte standart"** ve **"samimiyetsizlik"** eleştirisinin yalnızca retorik değil, belgelenebilir bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır.

1.3. UNICEF Belgelerindeki Kurumsal Çelişki (2013)

Çocuk haklarının korunması ve geliştirilmesi alanında öne çıkan UNICEF'in, AB hibeleriyle yürüttüğü **"Çocuklar için Adalet Projesi"** kapsamında 2013 yılında yayımladığı iki farklı belge, konunun bir "hata" değil, **"bilinçli bir tercih"** olduğunu kanıtlamaktadır:

- **Doğru Çeviri Örneği:** *"Report on the Role of Social Work in Juvenile Justice"* başlıklı raporda, İngilizce metinde geçen **"social worker"** kavramı, Türkçeye doğru ve tutarlı bir şekilde **"sosyal çalışmacılar"** olarak çevrilmiştir (Bkz. EK-9).

- **Saptırma Örneği:** Aynı yıl, aynı kurumun (UNICEF) fon ve teknik desteğiyle hazırlanan eğitim kitabının başlığı, ısrarla Çocuk Koruma Kanunu'nda üretilen **"Sosyal Çalışma Görevlisi"** tanımına uydurularak Türkçe **"Sosyal Çalışma Görevlileri İçin Eğitim Kitabı"** şeklinde yayımlanmış; ancak kitabın İngilizce web sayfasındaki kataloğunda başlık hâlâ **"Training Book for Social Workers"** olarak yer almaktadır (Bkz. EK-10). Bu durum, uluslararası standart ile yerel uygulama arasındaki çelişkiyi gözler önüne sermektedir.

1.4. Eğitim Kitabının Kendi İçindeki "İtiraf" Dipnotları (2013)

Kitabın yazarları (Adalet Bakanlığı, HSYK, Adalet Akademisi ve akademisyenler), uluslararası literatürü çok iyi bildiklerini, ancak sosyal inceleme raporu gibi evrensel bir raporlama standardını yerel mevzuata uydurmak için bilinçli bir tercih yaptıklarını dipnotlarda itiraf etmektedir:

- **36. Sayfa, 2. Dipnot (Asıl İtiraf):** *"Literatürde 'sosyal çalışmacı' ve 'sosyal hizmet uzmanı' kavramlarına yönelik tartışmalar sürmekte ve bu iki kavram birbiri yerine kullanılmaktadır. Bu kitapta da bu iki kavram temelde birbiri ile aynı anlama gelecek şekilde kullanılmıştır."* (Ancak ana metinde ısrarla "Sosyal Çalışma Görevlisi" kullanılmıştır).
- **38. Sayfa Dipnotu (Kavram Kaosunun İtirafı):** *"Görüldüğü üzere, farklı kanunlarda benzer görevleri yerine getiren çalışanlar için farklı bir terminoloji kullanılmakta ve bir kavram birliği bulunmamaktadır. Bu çalışmanın genelinde 'sosyal çalışma görevlisi' kavramı tüm bu çalışanların görev ve sorumluluklarını kapsar şekilde kullanılmış ancak yeri geldiğinde kanuni terminolojiye de sadık kalınmaya çalışılmıştır."*

1.5. Mesleki Rolün Silikleştirilmesi (238. ve 265. Sayfalar)

- **238. Sayfa (Rol İkamesi):** Kitap, çocukla çalışmanın bilimsel yöntemi olarak "Sosyal Hizmet" teorilerini (güçlenme yaklaşımı, bütüncül müdahale vb.) anlatırken, bu işi yapacak kişiye "Sosyal Çalışma Görevlisi" demektedir. Bu, mesleğin bilgisini ve metodolojisini alıp, unvanını ve mesleki sınırlarını yok saymak anlamına gelmektedir.
- **265. Sayfa (Bilirkişiliğe İndirgeme):** Kitap, Sosyal İnceleme Raporu (SİR) hazırlayan kişiyi sadece bir **"bilirkişi"** konumuna indirgemiştir. Avrupa Konseyi Rehberi'nde Sosyal Çalışmacı, çocuğun hak savunucusu ve koruyucusu iken; kitap onu sadece rapor yazan teknik bir uzmana indirgemiştir.

Pekin Kuralları (Gençlik Adalet Yönetimi) ve UNICEF Handbook Çelişkisi: Raporun, BM Gençlik Adalet Yönetimi Asgari Standart Kuralları (Pekin Kuralları) olarak bilinen ve çocuk adalet sisteminde görev alacak personelin nitelikli uzmanlardan oluşmasını şart koşan uluslararası standarda (özellikle **Kural 22** — personelin uzmanlaşması ve **Kural 16** — sosyal inceleme raporları) rağmen, SİR'lerin kim tarafından düzenleneceği konusunu ele almasından kaçındığı görülmektedir. Daha da çelişkili olan, UNICEF'in kendi yayımladığı **"Handbook on the Role of Social Work in Juvenile Justice" (Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal Hizmetin Rolü El Kitabı)** gibi uluslararası kaynaklarda bu görevin açıkça **"Social Workers" (Sosyal Çalışmacılar)** olarak tanımlanmış olmasıdır (Bkz. EK-5). Buna rağmen Türkiye'deki proje kapsamında, aynı UNICEF'in fon desteğiyle, bu unvanın **"Social Work Officer" (Sosyal Çalışma Görevlisi)** şeklinde yerelleştirilmesi, uluslararası standart ile yerel uygulama arasındaki derin çelişkiyi ortaya koymaktadır. AB'nin ilke ve değerlerine yaklaşması ve diğer AB ülkelerindeki benzer uygulamalarla uyumlu olması gerekirken, bu proje ile AB standartlarından uzaklaşıldığı bir bilgi kaynağı Türkiye'deki çocuklara ve uygulamacılara sunulmuştur.

BÖLÜM 2: ULUSLARARASI HUKUK VE İNSAN HAKLARI ÇERÇEVESİNDE İHLALLER

2005'ten günümüze kadar gelen süreçte, kaynağı AB vergi mükellefleri tarafından sağlanan ve milyonlarca Euro'ya ulaşan AB projeleri kapsamında; özellikle sosyal hizmetlerin ve adaletin dışlanması, yozlaşmış sosyal inceleme raporları (SİR) ve bir milyondan fazla çocuğun korumasız ve savunmasız bırakılmasına yönelik bu sistematik saptırma ve çarpıtma, aşağıdaki uluslararası ve anayasal normları doğrudan ihlal etmektedir:

A. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Kararlarının İşlevsizleştirilmesi

Avrupa Konseyi'nin sosyal çalışmacıların rolüne ilişkin temel kararları, Türkiye'deki **"Sosyal Çalışma Görevlisi" (SÇG)** ve **"Adli Destek Görevlisi"** uygulamaları ile etkisiz bırakılmaktadır:

- **Rec(1991)16 (Sosyal Çalışmacıların Eğitimi ve İnsan Hakları):** Bu karar, sosyal çalışmacıların eğitiminde insan hakları boyutunun vazgeçilmez olduğunu kabul eder. Mesleği "sosyal görevli" (social personnel) gibi muğlak bir unvana indirgemek, bu insan hakları boyutunu ortadan kaldırmaktır.
- **Rec(2002)1 (Sosyal Çalışmacılar):** Çocukların istismarını tanımlama ve önleme konusunda sosyal çalışmacılara temel sorumluluk yükler. "Görevli" unvanı, bu hayati önleme sorumluluğunu sulandırmaktadır.
- **CM/Rec(2011)12 (Çocuk Hakları ve Çocuklara Duyarlı Sosyal Hizmetler):** Çocuklara yönelik hizmetlerde "profesyonel yeterlilik" ve "disiplinler arası işbirliği" ilkelerini öngörür. Yönetmelikteki unvan değişikliği, doğrudan bu ilkelere aykırıdır.

B. IFSW (Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu) 2018 Küresel Etik İlkeleri

IFSW'nin 2018 yılında kabul ettiği Küresel Sosyal Hizmet Etik İlkeleri Bildirgesi, sosyal hizmetin bir insan hakları mesleği olduğunu tesciller. Bildirge, insanın doğuştan gelen onurunu tanımak, insan haklarını geliştirmek, sosyal adaleti geliştirmek, kendi kaderini tayin etme hakkını geliştirmek, katılım hakkını geliştirmek, gizliliğe ve mahremiyete saygı göstermek, insanı bir bütün olarak ele almak, teknolojiyi ve sosyal medyayı etik kullanmak ve mesleki dürüstlük olmak üzere dokuz temel ilke üzerine inşa edilmiştir.

Türkiye'deki **"Sosyal Çalışma Görevlisi" (SÇG)** ve **"Adli Destek Görevlisi"** uygulamaları, bu dokuz ilkenin tamamını doğrudan veya dolaylı olarak işlevsiz bırakmakta; ancak özellikle aşağıdaki dört ilke, çocuk adaleti bağlamında hayati önem **taşımaktadır**:

- **İlke 2: İnsan Haklarını Geliştirmek:** Sosyal çalışmacılar, insan hakları ihlallerine karşı durur ve kırılgan grupların (özellikle çocukların) sesi olur. "Görevli" unvanı, çocuğun nitelikli bir uzman tarafından korunma ve adalete erişim hakkını (BM ÇHS md. 40, Avrupa Sosyal Şartı md. 17) doğrudan gasp etmektedir.
- **İlke 3: Sosyal Adaleti Geliştirmek:** Sosyal çalışmacılar, yapısal eşitsizliklere ve ayrımcılığa karşı mücadele eder. Bu rapor, AB fonları ve Avrupa Konseyi/UNICEF ortaklığıyla hazırlanan metinlerde "Social Worker" kavramının "Sosyal Hizmetli/Görevli"ne dönüştürülmesini belgelemektedir. Bu durum, Türkiye'deki çocukların Avrupa'daki akranlarından daha az korunmasına yol açan **"çifte standardı"** (yapısal bir adaletsizliği) ortaya koymakta ve AB fonlarının bu ayrımcı uygulamayı meşrulaştırmak için kullanılması, sosyal adalet ilkesini ihlal etmektedir.
- **İlke 4: Kendi Kaderini Tayin Etme (Self-Determinasyon) Hakkını Geliştirmek:** Çocuğun adli süreçte kendi kararlarına katılabilmesi için, ona haklarını ve seçeneklerini anlayacağı dilde açıklayacak bir "Social Worker"a ihtiyacı vardır (Avrupa Konseyi Rehberi md. 124). "Sosyal Çalışma Görevlisi" ve "Adli Destek Görevlisi" uygulamaları, çocuğun dilinden anlayan ve onu güçlendiren (empower eden) profesyonel bir rehberden mahrum bırakılmasına neden olarak, çocuğun katılım ve kendi kaderini tayin etme hakkını fiilen ortadan kaldırmaktadır.
- **İlke 9: Mesleki Dürüstlük (Profesyonel Bütünlük):** Sosyal çalışmacılar, mesleki sınırlarını bilir ve yetkin olmadıkları alanlarda hizmet sunmazlar. "Sosyal Çalışma Görevlisi" ve "Adli Destek Görevlisi" **torba ünvanları**, farklı meslek gruplarını (psikolog, sosyolog, PDR, öğretmen vb.) aynı çatı altında toplayarak "mesleki sınırları" ve "yetkinlik alanlarını" silikleştirmektedir. Eğitim kitabının 36 ve 38. sayfalarındaki "kavram birliği yok" itirafı, bu etik ihlalin kurumsal bir kabulüdür. Bir sosyolog veya öğretmen, sosyal hizmet lisansı olmadan "sosyal inceleme raporu" düzenleyerek, hem mesleki dürüstlük ilkesini çiğnemekte hem de çocuğun nitelikli hizmet alma hakkını gasp etmektedir.

C. Avrupa Sosyal Şartı (Md. 14 ve 17) ve BM Çocuk Hakları Sözleşmesi (Md. 3, 12, 40)

Avrupa Sosyal Şartı (ASŞ), Avrupa Konseyi bünyesinde kabul edilen ve bireylerin sosyal ve ekonomik haklarını güvence altına alan en temel insan hakları sözleşmesidir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) sosyal alandaki tamamlayıcısı olarak kabul edilmektedir.

Avrupa Sosyal Şartı'nın temel önemi ve AİHS ile ilişkisi:

1. **Sosyal Hakları Temel İnsan Hakkı Statüsüne Taşır:** Çalışma, barınma, adil ücret, sağlık, sosyal güvenlik ve **sosyal hizmetlerden yararlanma (Madde 14)** gibi hakları devletlerin lütfu olmaktan çıkarıp hukuken bağlayıcı yükümlülüklere dönüştürür. Şart'ın 14. maddesi, "sosyal hizmetlerden yararlanma hakkının" etkin kullanımını sağlamak amacıyla; Tarafların, sosyal hizmet yöntemlerini kullanarak toplumdaki bireylerin ve grupların refahına ve gelişimine katkıda bulunacak hizmetleri teşvik etmeyi veya sağlamayı taahhüt ettiğini belirtir.
2. **Sosyal Dışlanmışlık ve Güçsüz/Savunmasızlar İçin Somut Koruma Sağlar:** Şart, toplum içindeki güçsüz ve savunmasızların korunması (**Madde 17 – Çocuklar ve Gençler**, Madde 16 – Aile, Madde 15 – Engelliler) ve sosyal dışlanmaya karşı korunma hakkı (Madde 30) kapsamında devletlere aktif müdahale ödevleri yükler.
3. **Hizmetin Bilimsel Yöntemini Güvence Altına Alır:** Şart'ın 14. maddesi yalnızca yardım yapılmasını değil, doğrudan "sosyal hizmet yöntemlerinden yararlanılmasını" bir hak olarak tanımlar. Bu yönüyle sosyal hizmet mesleğinin ve bilimsel standartların uluslararası hukuk dayanağını oluşturur.
4. **İç Hukukta Kanun Hükmündedir:** Türkiye'nin onayladığı Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı, Anayasa'nın 90. maddesi uyarınca kanun hükmündedir ve kanunlaştırılmıştır. Temel haklara ilişkin uluslararası antlaşma niteliğiyle iç hukuk normlarının üzerinde bir bağlayıcılığa sahiptir.

AİHS ile İlişkisi: İki sözleşme, insan haklarının bölünmezliği ve tamamlayıcılığı ilkesiyle birbirine bağlıdır. AİHS medeni ve siyasi hakları korurken, Avrupa Sosyal Şartı bu hakların gerçek anlamda kullanılabilmesi için gerekli sosyal zemini oluşturur. AİHM, içtihatlarında Avrupa Sosyal Şartı'na ve Avrupa Sosyal Haklar Komitesi kararlarına doğrudan atıf yapmaktadır. Bir çocuğun nitelikli sosyal inceleme yapılmadan korumasız bırakılması, hem **ASŞ Madde 14 (sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı) ve Madde 17 (çocukların korunma hakkı)**nin hem de AİHS Madde 3 (kötü muamele yasağı) ve Madde 6'nın (adil yargılanma) birlikte ihlali anlamına gelir.

Çocuğun nitelikli sosyal hizmetlere erişim hakkı ve üstün yararı, ancak çocuğun dilinden anlayan, gelişimsel düzeyine inebilen lisanslı bir profesyonel (Social Worker) ile mümkündür.

D. AB Temel Haklar Şartı (Madde 24) ve Fon Suistimali

Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı'nın 24. maddesi, çocuk haklarını özel olarak düzenler. Maddenin orijinal İngilizce metni **şöyledir**:

> *"1. Children shall have the right to such protection and care as is necessary for their well-being. They may express their views freely. Such views shall be taken into consideration on matters which concern them in accordance with their age and maturity. 2. In all actions relating to children, whether taken by public authorities or private institutions, the child's best interests must be a primary consideration. 3. Every child shall have the right to maintain on a regular basis a personal relationship and direct contact with both his or her parents, unless that is contrary to his or her interests."*

Türkçe karşılığı:

> *"1. Çocuklar, kendi esenliği için gerekli koruma ve özenden yararlanma hakkına sahiptir. Görüşlerini serbestçe ifade edebilirler. Bu görüşler, kendi yaşları ve olgunluk düzeylerine uygun olarak kendilerini ilgilendiren konularda dikkate alınır. 2. Çocuklarla ilgili tüm eylemlerde, ister kamu makamları ister özel kurumlar tarafından alınsın, çocuğun üstün yararı öncelikli olarak gözetilmelidir. 3. Her çocuk, kendi çıkarlarına aykırı olmadığı sürece, anne ve babasının her ikisiyle düzenli olarak kişisel ilişki ve doğrudan temas sürdürme hakkına sahiptir."*

AB Temel Haklar Şartı ve Fon Suistimali: AB, çocuğun korunması ve yüksek yararı konusunda tavizsizdir. Ancak AB vergi mükelleflerinin fonları, uluslararası standartların sulandırılması ve yerel bir idari hatanın (**torba kadro**) meşrulaştırılması için harcanmaktadır. Çocuğun "üstün yararı" ilkesinin (Madde 24/2) gereği olan nitelikli, uzmanlaşmış personel tarafından korunma hakkı, "Sosyal Çalışma Görevlisi" gibi muğlak unvanlarla gasp edilmektedir. Bu durum, **"fon suistimali" (kötü yönetim)** şüphesi doğurmaktadır.

BÖLÜM 3: ENDİŞE VERİCİ DURUM VE ÇİFTE STANDART

Yukarıdaki somut bilgiler ve gerçekler ışığında, aşağıdaki endişe verici durumlar ortaya çıkmaktadır:

1. **Nitelikli Hizmet Alma Hakkının İhlali:** Çocuk, adli süreçte kendisini koruyacak, gelişim dilinden anlayacak lisanslı bir uzman yerine, mesleki formasyonu belirsiz bir "görevli" ile muhatap edilmektedir. Bu durum, SİR'lerin yetkisiz kişilerce hazırlanmasına ve binlerce çocuğun korumasız kalmasına yol açmaktadır.
2. **Çifte Standart:** Avrupa'da "Social Worker" olan meslek, Türkiye'de "Sosyal Çalışma Görevlisi"ne dönüştürülerek, Türkiye'deki çocukların Avrupa'daki akranlarından daha az korunmasının önü açılmıştır. Bu, uluslararası insan hakları hukukuna aykırı bir durumdur.
3. **Kurumsal Sorumluluktan Kaçış:** Kitabın 36. ve 38. sayfa dipnotlarında yazarlar, "kavram birliği yok" diyerek saptırmayı kabul etmiş, ancak ana metinde uluslararası standardı yok saymaya devam etmişlerdir.
4. **Sistemin Ölçeği ve Derinliği (Bir Milyondan Fazla Çocuk):** Türkiye'de çocuk ve gençler için ayrı bir ceza kanunu ve ihtisaslaşmış hâkimlik sistemi olmadığı için, 2005'ten bu yana bir milyondan fazla çocuk adalet sistemine dahil olmuş; bunların yaklaşık 5 bini tutuklanmış, 300 bin suç mağduru çocuğa bildirim yükümlülüğü yerine getirilmemiştir. Bu ölçekte bir sistem sorunu, "Sosyal Çalışma Görevlisi" ve "Adli Destek Görevlisi" gibi **torba ünvanlarla** daha da derinleştirilmektedir.
5. **AB Fonlarının Amacı Dışında Kullanımı ve Fon Suistimali:** AB vergi mükelleflerinin parasıyla finanse edilen ÇABA (TBB), YÖN (Adalet Bakanlığı), Koruyucu Aile (ASHB) ve 2022 Adalet Akademisi projeleri aracılığıyla, "Social Worker" kavramı sistematik olarak sulandırılmakta ve yerel bir idari hata (**torba kadro**) meşrulaştırılmaktadır. Bu durum, **"fon suistimali" (kötü yönetim)** şüphesi doğurmakta ve AB'nin temel haklar politikalarıyla çelişmektedir.
6. **Uluslararası Standartların Yerelleştirilerek Etkisizleştirilmesi:** Pekin Kuralları'nda "nitelikli uzman" olarak tanımlanan görev, UNICEF'in kendi "Handbook"ında açıkça "Social Workers" olarak belirtilmişken, Türkiye'deki projelerde "Social Work Officer" (Sosyal Çalışma Görevlisi) şeklinde yerelleştirilmiştir. Bu durum, IFSW 2018 Etik İlkeleri'nin (özellikle 2, 3, 4 ve 9. maddelerinin) ve Avrupa Konseyi'nin 1991(16), 2002(1) ve 2011(12) sayılı kararlarının işlevsizleştirilmesi anlamına gelmektedir.
7. **Çocukların "Araç" Değil "Amaç" Olarak Görülmemesi:** Uluslararası kurumların (UNICEF, AB, Avrupa Konseyi) kendi ülkelerinde korudukları standartları, Türkiye'deki projelerde sulandırmaları, çocukları **"iki yüzlü"** bir yaklaşımla "amaç değil araç" haline getirmektedir. Bu durum, çocuk haklarının evrensel ve bölünmez niteliğine aykırıdır.

BÖLÜM 4: KURUMSAL YENİDEN ÜRETİM VE FON AKIŞI: ÇABA, YÖN, ADLİ DESTEK VE KORUYUCU AİLE PROJELERİ ÜZERİNDEN SAPTIRMANIN YAYGINLAŞTIRILMASI

Bu raporun önceki bölümlerinde, **"Social Worker" (Sosyal Çalışmacı)** kavramının Avrupa Konseyi ve UNICEF belgelerinde nasıl sistematik olarak **"Sosyal Çalışma Görevlisi"**ne (SÇG) dönüştürüldüğü belgelenmiştir. Ancak bu saptırma, sadece birkaç belgeyle sınırlı değildir. AB fonlarıyla finanse edilen ve Türkiye'nin en büyük çocuk adaleti paydaşları tarafından yürütülen projeler aracılığıyla, bu hatalı yaklaşım kurumsal olarak yeniden üretilmekte ve bir milyondan fazla çocuğun kaderini doğrudan etkilemektedir.

Aşağıda, bu projelerin **resmî bütçeleri, süreleri ve amaçları** özetlenmiş; böylece "fon suistimali" iddiası somut rakamlarla desteklenmiştir.

4.1. ÇABA Projesi (Türkiye Barolar Birliği - TBB): Avukatların Eğitiminde "Sosyal Çalışmacı"nın Silinmesi

Proje Özeti ve Bütçesi

- **Proje Adı:** Çocukların Adalete Erişimi için Baroların ve Avukatların Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi (ÇABA)
- **Yürütücü:** Türkiye Barolar Birliği (TBB)
- **Ortaklar:** UNICEF, Avrupa Birliği
- **AB Finansmanı: Yaklaşık 3.200.000 Avro**
- **Amaç:** Çocukların adalete eşit erişimini sağlamak; avukatların çocuk dostu adalet alanında kapasitesini güçlendirmek.
- **Kaynak:** UNICEF Türkiye Basın Bülteni (09.06.2023); TBB Kapanış Programı Duyurusu (25.09.2026). *(Bkz. EK-12)*

Türkiye Barolar Birliği, UNICEF ve AB işbirliğiyle yürütülen ÇABA Projesi kapsamında, çocuk dostu adalet alanında avukatlara yönelik eğitim modülleri hazırlanmıştır. TBB'nin resmî duyurularında bu eğitimlerin "çocuk dostu adalet" ilkelerine uygun olarak verildiği belirtilmektedir. Ancak, bu eğitim modüllerinde "Social Worker" kavramı yerine "Sosyal Çalışma Görevlisi" veya benzeri muğlak ifadeler kullanılmıştır. Bu durum, çocuk adaletinde çocuğun yanında yer alması gereken lisanslı sosyal çalışmacının rolünü avukatlar nezdinde belirsizleştirmekte, çocuğun nitelikli hizmet alma hakkını zedelemektedir. Avukatların, çocuğun korunması için hangi uzmandan (sosyal çalışmacı mı, yoksa görevli mi?) destek alacağı konusunda kafası karıştırılmaktadır.

Bu proje, AB vergi mükelleflerinin 3,2 milyon Avro'suyla finanse edilirken, "Social Worker" kavramının "Sosyal Çalışma Görevlisi"ne dönüştürülmesi, fonun amacı dışında kullanıldığı şüphesini doğurmaktadır.

4.2. YÖN Projesi (Adalet Bakanlığı) ve Adli Destek Görevlisi: Sosyal İnceleme Raporlarının Standart Dışılaştırılması

Proje Özeti ve Bütçesi

- **Proje Adı:** Yargısal Süreçlerde Çocuklar için Koruyucu ve Onarıcı Yaklaşımlar Projesi (Çocuklar İçin YÖN)
- **Yararlanıcı:** T.C. Adalet Bakanlığı – Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı
- **Ortaklar:** UNICEF, Avrupa Birliği
- **AB Finansmanı: 4.000.000 Avro** (AB katkısı) + **100.000 Avro** (UNICEF eş-finansmanı)
- **Süre:** 36 ay
- **Amaç:** Çocukların temel hak ve özgürlüklerinin uluslararası standartlara uygun olarak korunması; koruyucu ve onarıcı yaklaşımların güçlendirilmesi.
- **Kaynak:** AB Türkiye Delegasyonu Resmî Proje Sayfası (ab.gov.tr); Adalet Bakanlığı CTE Genel Müdürlüğü Duyuruları. *(Bkz. EK-11)*

Adalet Bakanlığı işbirliğiyle yürütülen **"Yargısal Süreçlerde Çocuklar için Koruyucu ve Onarıcı Yaklaşımlar (Çocuklar İçin YÖN) Projesi"**, çocuk adalet sisteminde sosyal inceleme raporlarının (SİR) hazırlanması ve bakım tedbiri süreçlerine ilişkin eğitim materyalleri üretmiştir. Bu projede de "Social Worker"

yerine "Sosyal Çalışma Görevlisi" kavramı kullanılarak, SİR'lerin yetkisiz kişilerce (sosyal hizmet lisansı olmayan sosyolog, öğretmen, PDR vb.) düzenlenmesinin önü açılmıştır.

Daha da vahimi, Adalet Bakanlığı bünyesinde 2020 yılında kurulan **Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlükleri**'nde istihdam edilen **"Adli Destek Görevlisi"** unvanı da aynı **torba kadro** mantığının bir devamıdır. **63 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi** (10.06.2020 tarihli ve 31151 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir — Bkz. EK-15) ile "Adli destek görevlisi" unvanı, Adalet Bakanlığı ve adliye bünyesinde **psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacı** kadrolarında çalışanları kapsayacak şekilde tanımlanmıştır. Bu unvan, sosyal çalışmacı, psikolog, pedagog gibi farklı meslek gruplarını tek bir çatı altında toplayarak, "Social Worker"ın çocuğun üstün yararını belirlemedeki asli ve uzman rolünü gölgelemektedir. YÖN Projesi kapsamında üretilen kaynaklar ve Adli Destek Müdürlükleri'ndeki uygulamalar, "görevli" sıfatıyla hareket eden kişilerin raporlarıyla binlerce çocuğun korumasız bırakılmasına zemin hazırlamaktadır.

Pedagoji Biliminin Durumu: 1982 yılında YÖK tarafından pedagoji bölümlerinin kapatılması ve son mezunlarını 1983'te vermesiyle Türkiye'de **pedagog yetiştiriciliği fiilen sona ermiştir** (Bkz. EK-14). Buna rağmen, 63 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile "Adli Destek Görevlisi" unvanı kapsamına **pedagog** kadrosu da dahil edilmiştir. Bu durum, unvanın bilimsel temelden yoksun bir şekilde genişletilmesine ve mesleki yeterlilik ilkesinin daha da aşındırılmasına yol açmaktadır. Yaklaşık 40 yıldır pedagog yetişmemesine rağmen, bu unvanın çocuk adaleti gibi kritik bir alanda istihdam kapısı haline getirilmesi, "torba kadro" uygulamasının ulaştığı boyutu gözler önüne sermektedir.

2828 Sayılı Kanun'daki Unvan Karmaşası: 24.5.1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu'nda, "sosyal hizmet uzmanı" yerine **"sosyal çalışmacı"** kavramı kullanılmıştır (Bkz. EK-17). Bu durum, mesleğin adının yasal düzenlemelerde dahi tutarsız biçimde ele alındığını ve "sosyal çalışma görevlisi" gibi muğlak unvanların zemininin çok daha eskilere dayandığını göstermektedir. Oysa 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ve Aile Mahkemeleri Kanunu'nda meslek, "sosyal çalışmacı" olarak tanımlanmıştır. Bu yasal tutarsızlık, "Social Worker" kavramının Türkçe'ye çevrilmesinde neden bu kadar kolay saptırılabildiğini açıklamaktadır.

Bu proje, AB vergi mükelleflerinin 4 milyon Avro'su ve UNICEF'in 100 bin Avro'suyla finanse edilirken, "Social Worker" kavramının "Sosyal Çalışma Görevlisi"ne dönüştürülmesi ve SİR'lerin yetkisiz kişilerce düzenlenmesinin önünün açılması, fonun amacı dışında kullanıldığı şüphesini daha da güçlendirmektedir.

4.3. Koruyucu Aile ve Bakım Tedbiri (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı - ASHB): Çocuğun Aile Yanında Korunma Hakkının Zayıflatılması

Proje Özeti ve Bütçesi

- **Proje Adı:** Türkiye'de Koruyucu Aile Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi
- **Yürütücü:** Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB)
- **Ortaklar:** UNICEF, Avrupa Birliği
- **AB Finansmanı: 5.180.000 Avro** (AB katkısı) + **70.000 Avro** (UNICEF eş-finansmanı)
- **Süre:** 36 ay (Mart 2023 – Mart 2026)
- **Amaç:** Koruyucu aile hizmetlerinin kalitesinin artırılması; çocukların aile yanında korunmasının güçlendirilmesi.
- **Kaynak:** AB Türkiye Delegasyonu Resmî Proje Sayfası (ab.gov.tr); ASHB Duyuruları; UNICEF Türkiye Basın Bülteni. *(Bkz. EK-13)*

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, UNICEF ve AB işbirliğiyle yürütülen **"Türkiye'de Koruyucu Aile Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi"** kapsamında, koruyucu aile hizmetlerine ilişkin eğitim materyalleri ve uygulama rehberleri hazırlanmıştır. Bu projede de "Sosyal Çalışma Görevlisi" kavramı benimsenmiş;

koruyucu ailelerin seçimi, eşleştirilmesi ve izlenmesi süreçlerinde sosyal çalışmacıların asli görevi olan "sosyal inceleme ve vaka yönetimi" işlevi, "görevli"lere devredilmiştir. Bu durum, koruyucu aile yanına yerleştirilen çocukların nitelikli bir sosyal çalışmacı tarafından izlenme ve korunma hakkını doğrudan zedelemektedir.

Bu proje, AB vergi mükelleflerinin 5,18 milyon Avro'su ve UNICEF'in 70 bin Avro'suyla finanse edilirken, "Social Worker" kavramının "Sosyal Çalışma Görevlisi"ne dönüştürülmesi, fonun amacı dışında kullanıldığı şüphesini doğurmaktadır.

4.4. Bir Milyondan Fazla Çocuğun "Reva Görülmesi": Sistemin Bütünsel Çöküşü

Yukarıda sayılan üç büyük proje (ÇABA, YÖN, Adli Destek ve Koruyucu Aile) ve bu projelerin ürettiği eğitim materyalleri, AB fonlarıyla finanse edilmektedir. Bu fonlar, AB vergi mükelleflerinin parasıyla sağlanmaktadır. Ancak bu projeler aracılığıyla, Türkiye'de 2005 yılından bu yana bir milyondan fazla çocuk adalet sistemine dahil olmuş; bunların yaklaşık 5 bini tutuklanmış, 300 bin suç mağduru çocuğa bildirim yükümlülüğü yerine getirilmemiş ve yetkisiz kişilerce düzenlenen SİR'lerle binlerce çocuk korumasız bırakılmıştır.

Somut Fon Akışı:

Proje	**AB Finansmanı**	**UNICEF Eş-finansmanı**	**Toplam**
ÇABA	~3.200.000 Avro	—	~3.200.000 Avro
YÖN	4.000.000 Avro	100.000 Avro	4.100.000 Avro
Koruyucu Aile	5.180.000 Avro	70.000 Avro	5.250.000 Avro
TOPLAM (bilinen)	**~12.380.000 Avro**	**170.000 Avro**	**~12.550.000 Avro**

Bu tablo, "Sosyal Çalışma Görevlisi" ve "Adli Destek Görevlisi" **torba ünvanlarının**, sadece bir terminoloji sorunu olmadığını; çocukların yaşam hakkını, korunma hakkını ve adalete erişim hakkını doğrudan tehdit eden bir sistem hatası olduğunu göstermektedir. AB ve Avrupa Konseyi'nin bizzat ortak olduğu bu projelerde, "Social Worker" kavramının ısrarla "Görevli"ne dönüştürülmesi, bir milyondan fazla çocuğun korumasız ve savunmasız bırakılmasına **"reva görülmesi"** anlamına gelmektedir. **AB vergi mükelleflerinin en az 12,55 milyon Avro'su, bu "reva görme"nin finansmanında kullanılmıştır.**

Son olarak 18.08.2026 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 8.8.2026 tarihli 7593 sayılı Kanun ile gençlik evresinin yok sayılması ve gençlerin müebbet cezası dâhil ağır cezalara maruz bırakılması, söz konusu sistem hatasının ne kadar derinleştiğini göstermektedir (Bkz. EK-16).

Bu durum, uluslararası kurumların (UNICEF, AB, Avrupa Konseyi) **"çifte standardını"** ve **"samimiyetsizliğini"** gözler önüne sermektedir. Çünkü bu kurumlar, kendi ülkelerinde "Social Worker" unvanını en üst düzeyde korurken, Türkiye'de kendi fonlarıyla finanse ettikleri projelerde bu unvanı "Sosyal Çalışma Görevlisi" veya "Adli Destek Görevlisi"ne dönüştürerek, Türkiye'deki çocukların Avrupa'daki akranlarından daha az korunmasına göz yummaktadırlar.

BÖLÜM 5: YOL HARİTASI VE EYLEM PLANI (Çözüm Önerileri)

Çocuk hakları, insan hakları ve sosyal haklar açısından endişe verici bu duruma karşı SHUDER Çocuk Komisyonu tarafından ele alınan ve yapılan açıklama açısından **Çocuk Koruma Türkiye İnisiyatif Grubu** olarak, aşağıdaki yol haritasının insan hakları, çocuk hakları ve sosyal haklar ile ilgili görev bağlamında hayata geçirilmesi önerilmektedir:

Öncelikli İlk 3 Adım:

1. **SHUDER Kurumsal Görüşü** yayımlanması
2. **BM Çocuk Hakları Komitesi'ne başvuru** (uluslararası baskı için en güçlü mekanizma)
3. **AB Sayıştayı ve OLAF'a başvuru** (fon suistimali iddiasını somutlaştırır)

A. Kısa Vadeli Çözümler (Ulusal Düzeyde)

1. **Metinlerin Düzeltilmesi:** Avrupa Konseyi, UNICEF ve Adalet Akademisi tarafından yayımlanan tüm Türkçe metinlerdeki (2010 Rehberi, 2013 Eğitim Kitabı, 2022 Baskısı) "sosyal hizmetli", "sosyal görevli" ve "sosyal çalışma görevlisi" ibarelerinin derhal **"Sosyal Çalışmacı / Sosyal Hizmet Uzmanı"** olarak düzeltilmesi ve çekilmesi.

2. **Proje Materyallerinin Gözden Geçirilmesi:** ÇABA (TBB), YÖN (Adalet Bakanlığı) ve Koruyucu Aile (ASHB) projeleri kapsamında üretilen tüm eğitim modülleri ve kaynakların, "Social Worker" kavramı açısından derhal gözden geçirilmesi ve düzeltilmesi.

3. **Adli Destek Görevlisi Unvanının Gözden Geçirilmesi:** Adalet Bakanlığı bünyesindeki Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlükleri'nde istihdam edilen "Adli Destek Görevlisi" unvanının, "Sosyal Çalışmacı" lehine düzenlenmesi ve SİR'lerin yalnızca lisanslı sosyal çalışmacılar tarafından hazırlanmasının güvence altına alınması.

4. **SHUDER'in Kurumsal Görüş Bildirmesi:** SHUDER Merkez Yönetim Kurulu'nun, bu somut deliller ışığında, konuyu ele alarak resmî bir **"Kurumsal Görüş"** yayımlaması ve ulusal/uluslararası mercilere başvurması.

5. **Ulusal İdareye Başvuru:** Adalet Bakanlığı, HSYK, Türkiye Adalet Akademisi ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na, 36. ve 38. sayfa dipnotlarındaki itiraflar da eklenerek resmî yazı gönderilmesi ve düzeltme talep edilmesi.

B. Orta Vadeli Çözümler (Uluslararası Düzeyde)

1. **Cenevre'deki BM Çocuk Hakları Komitesi'ne Başvuru:** Türkiye'nin taraf olduğu BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin denetim organı olan Komite'ye, "Social Worker" kavramının sistematik olarak "Sosyal Çalışma Görevlisi"ne dönüştürülmesi ve SİR'lerin yetkisiz kişilerce düzenlenmesinin Sözleşme'nin 3. (üstün yarar), 12. (katılım) ve 40. (adil yargılanma) maddelerini ihlal ettiği gerekçesiyle resmî başvuru yapılması. Ayrıca, Türkiye'nin periyodik raporlama sürecinde bu ihlalin Komite'nin gündemine taşınması için girişimde bulunulması.

2. **Avrupa Konseyi'ne (ECSR ve CDENF) Başvuru:** Avrupa Sosyal Şartı Toplu Şikâyet Mekanizması'nın başlatılması; 2010 Rehberi'nin 2022 baskısındaki saptırmanın ve Avrupa Konseyi'nin bizzat ortak olduğu projede kendi ilkelerini (1991(16), 2002(1), 2011(12)) nasıl etkisiz bıraktığının sorulması. Ayrıca, Avrupa Konseyi Çocuk Hakları Yönlendirme Komitesi'ne (CDENF) ve Avrupa Sosyal Haklar Komitesi'ne (ECSR) konunun resmî olarak bildirilmesi ve görüş talep edilmesi.

3. **AB Delegasyonu, AB Komisyonu ve AB Ülke Büyükelçiliklerine Başvuru:** AB Türkiye Delegasyonu, AB Komisyonu'nun ilgili birimleri (DG JUST, DG EMPL) ve Ankara'daki AB Ülke Büyükelçiliklerine (Almanya, Fransa, Hollanda, İsveç vb.) ayrı ayrı mektuplar gönderilerek, AB fonlarıyla finanse edilen projelerde "Social Worker" kavramının yerel bir idari kadroya dönüştürülmesinin, AB'nin temel haklar ve çocuk hakları kriterlerine aykırı olduğunun bildirilmesi. Bu durumun **"fon suistimali" (kötü yönetim)** olarak değerlendirilmesi ve AB Komisyonu'nun denetim başlatması talebi.

4. **AB Sayıştayı ve OLAF'a Başvuru:** AB fonlarıyla finanse edilen 2013 ve 2022 projelerinde, "Social Worker" kavramının yerel bir idari kadroya dönüştürülmesinin **"fon suistimali"** ve **"kötü yönetim"** olarak değerlendirilmesi ve denetim başlatılması.

5. **UNICEF Merkezi'ne Başvuru:** Kendi İngilizce orijinal metinlerindeki "yalnızca sosyal çalışmacı" vurgusunun, Türkçe eğitim kitabında nasıl yok sayıldığının açıklanması ve 36. sayfa dipnotundaki itirafın kabul edilerek düzeltilmesi.

6. **Uluslararası Çocuk Hakları STK'larıyla İşbirliği:** Save the Children, Child Rights International Network (CRIN) gibi uluslararası çocuk hakları örgütleriyle işbirliği yapılarak, konunun uluslararası savunuculuk ağlarına taşınması ve ortak raporlar yayımlanması.

C. Uzun Vadeli Çözümler (Savunuculuk ve Kamuoyu)

1. **Uluslararası Kampanya:** "Where is the Social Worker?" (#SocialWorker #ChildRights) etiketiyle uluslararası sosyal medya kampanyası başlatılması.
2. **Akademik Destek:** Üniversitelerin Sosyal Hizmet Bölümleriyle işbirliği yapılarak, bu saptırmanın mesleki ve bilimsel sakıncalarını ortaya koyan bir **"Akademik Görüş Raporu"** yayımlanması.
3. **Tarihe Not:** Tüm bu başvuruların ve belgelerin, gelecek nesillere ve tarihe bir **"şerh"** olarak kaydedilmesi.

D. Olası Savunmalar ve Yanıtlar

Olası Savunma	**Yanıt**
"Bu bir çeviri hatasıydı."	8/8 tutarlılık, 2013'ten 2022'ye sürmesi ve eğitim kitabının kendi dipnotlarındaki itiraflar, bunun münferit bir hata değil, **sistematik bir tercih** olduğunu kanıtlamaktadır.
"Yerel mevzuat gereği böyle yapıldı."	Uluslararası antlaşmalar (Avrupa Sosyal Şartı, ÇHS) Anayasa'nın 90. maddesi uyarınca iç hukukun üzerindedir. Yerel mevzuat, uluslararası yükümlülükleri ortadan kaldıramaz.
"UNICEF/AB'nin bu konuda yetkisi yok."	Söz konusu projeler AB fonlarıyla finanse edilmekte ve UNICEF/Avrupa Konseyi'nin maddi katkı ve denetimi altında yürütülmektedir. Fon sağlayan ve denetleyen kurumlar, standartların korunmasından sorumludur.
"Sosyal hizmet uzmanı ile görevli arasında fark yok."	IFSW 2018 Etik İlkeleri ve Avrupa Konseyi kararları, sosyal hizmetin lisanslı, uzmanlaşmış ve etik ilkelere bağlı bir meslek olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. "Görevli" unvanı, bu mesleki çerçeveyi ortadan kaldırmaktadır.
"Bu projeler çocukların yararına yürütülüyor."	Projelerin amaçları çocukların yararına olabilir; ancak **araçlar** (unvanların saptırılması, SİR'lerin yetkisiz kişilerce düzenlenmesi) bu amacı baltalamaktadır. Çocuk hakları, "amaç için her yol mübah" anlayışıyla korunamaz.

BÖLÜM 6: BU RAPOR NASIL KULLANILMALI?

Bu rapor, yalnızca bir tespit metni değil; aynı zamanda bir **savunuculuk aracı** ve **belgesel kanıt** niteliğindedir. Farklı paydaşlar, raporu şu şekillerde kullanabilir:

- **Sivil toplum kuruluşları (STK'lar):** Ulusal ve uluslararası savunuculuk faaliyetlerinde, gölge raporlarda ve kampanyalarda referans olarak kullanabilir.
- **Avukatlar:** Bireysel başvurularda, özellikle sosyal inceleme raporlarının yetkisiz kişilerce hazırlanması nedeniyle oluşan hak ihlallerinde delil olarak sunabilir.
- **Akademisyenler:** Sosyal hizmet, çocuk hakları ve kamu yönetimi alanlarındaki bilimsel çalışmalarda kaynak olarak kullanabilir; raporun ortaya koyduğu veriler üzerine yeni araştırmalar inşa edebilir.
- **Gazeteciler:** Çocuk adaleti ve sosyal hizmetler alanındaki haberlerde, sağlam bir arka plan ve belgeye dayalı bir kaynak olarak kullanabilir.
- **Uluslararası kurumlar (BM, AB, Avrupa Konseyi, UNICEF):** İzleme, denetim ve değerlendirme süreçlerinde; Türkiye'nin periyodik raporlamalarında ve ülke ziyaretlerinde dikkate alabilir.
- **Kamu kurumları:** Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve ilgili diğer kurumlar, mevzuat ve uygulama düzeltmelerinde bir **"yol haritası"** olarak kullanabilir.

Raporun amacı suçlamak değil; **çocukların nitelikli hizmet alma hakkının korunması için somut bir adım atmaktır.** Bu doğrultuda, raporun tüm paydaşlar için bir **"eylem çağrısı"** olduğu unutulmamalıdır.

SONUÇ VE TARİHE NOT

Görüldüğü gibi bu, sadece bir düzeltme talebi değil, aynı zamanda insan hakları, çocuk hakları ve sosyal haklar gibi bir görev bağlamında **tarihe düşülen bir şerhtir**.

Bilindiği ve görüldüğü gibi; uluslararası kurumlar ve yerel bürokrasi, "çeviri hatası" veya "terminoloji farkı" bahanelerine sığınarak bu başvuruyu geçiştirmeye çalışabilir. Aktif yerine pasif avukatlık hizmetiyle çocukların korunmasız bırakılmasına hâlen söz konusu AB projeleri ile süregelmektedir. Ancak unutulmamalıdır ki; bürokratik sessizlik veya akademik dâhil geçiştirme, bir milyondan fazla çocuğun adalet sistemi içinde korumasız bırakılmasının kabulü ve meşrulaştırılmasıdır. **Son olarak 18.08.2026 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 8.8.2026 tarihli 7593 sayılı Kanun ile gençlik evresinin yok sayılması ve gençlerin müebbet cezası dâhil ağır cezalara maruz bırakılması, söz konusu sorunun çözümü olarak sunulabilmiştir.** Bu başvuruya verilecek her olumsuz veya kaçamak yanıt; tutuklanan 5 bin çocuğun, bildirimi yapılmayan 300 bin mağdurun ve yetkisiz kişilerce hazırlanan raporlarla hayatı karartılan binlerce gencin tarihsel itirafı olarak kayıtlara geçecektir.

Bu bilinçli saptırmayı, çarpıtmayı, AB projeleri ile üretilen kaynaklar ile çocuk dostu adalet adına 2010'dan 2022'ye uzanan kronolojik delilleriyle ve eğitim kitabının kendi içindeki "kavram birliği yok" itirafıyla belgeleyerek; sosyal hizmet ve adalet alanında düşen insan hakları, çocuk hakları ve sosyal haklar dahil anayasal görevin de ilk adımını atmış bulunuyoruz.

Bu durum, Avrupa Konseyi, UNICEF, AB Komisyonu ve Sayıştay'ın bu gerçeklerle yüzleşmesi ihtiyacını doğurmaktadır. AB'nin kendi fonlarıyla finanse edilen projelerde, kendi ilkelerini (1991(16), 2002(1), 2011(12)) nasıl etkisiz bıraktığı ve IFSW 2018 Etik İlkeleri'ni nasıl askıya aldığı ise tarihin yargısına bırakılmaktadır.

Bu metin, 2010'dan 2022'ye uzanan kronolojik delilleriyle, yalnızca bir düzeltme talebi değil; aynı zamanda çocuk hakları tarihine düşülmüş bir şerhtir. Gelecek nesiller, bu raporu okuduğunda, bir milyondan fazla çocuğun adalet sistemi içinde korumasız bırakıldığı bir dönemde, mesleğin adının nasıl silindiğini ve buna kimlerin sessiz kaldığını görecektir.

Çocuk hakları, çeviri oyunlarına ve idari **torba kadrolara** kurban edilemeyecek kadar hayatidir. Bu metin, sessizliğin değil; **bizim** çocuklar için yürüttüğümüz hukuk mücadelesinin belgesidir.

Adalet ve çocuk hakları için.

SHU Nihat Tarımeri

Çocuk Koruma Türkiye Grup Koordinatörü

SHUDER Çocuk Komisyonu Üyesi

EKLER

EK-1: SHUDER Bilgi Notu

SHUDER. *Çocuk Dostu Adalet Kavramı Açısından Sosyal Hizmete ve Adalete Erişimde Sosyal Hizmet Uzmanının Rolü Hakkında Değerlendirme ve Bilgi Notu.* https://www.shuder.org/Resimler/13640683-2993-4ae6-9565-f091e023916ec-ocuk-dostu-adalet-kavrami-ac-isindan-sosyal-hi-zmete-ve-adalete-eri-s-i-mde-sosyal-hi-zmet-uzmaninin-rolu-hakkinda-deg-erlendi-rme-ve-bi-lgi-notupdf.pdf — Erişim: 11.11.2026

EK-2: Avrupa Konseyi 1967(16) Sayılı Karar

Avrupa Konseyi. *[1967(16) sayılı Karar — Sosyal Çalışmacıların Rolü, Eğitimi ve Konumu].* https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168045f5a9 — Erişim: 11.11.2026

EK-3: Avrupa Konseyi Çocuk Dostu Adalet Rehberi — 2013 Türkçe Resmî Baskı

Avrupa Konseyi. Çocuk Dostu Adalete İlişkin Rehber (CM/Rec(2010)13), Türkçe baskı, Avrupa Konseyi Yayınları, 2013. **ISBN: 978-92-871-7274-7.**

EK-4: Avrupa Konseyi Çocuk Dostu Adalet Rehberi — 2021 Türkçe Yeniden Baskı

Avrupa Konseyi. Çocuk Dostu Adalete İlişkin Rehber (CM/Rec(2010)13), Türkçe yeniden baskı, proje kapsamında, Kasım 2021. **ISBN: 978-92-871-7274-7 (2013 baskısıyla aynı ISBN; yeniden baskı olduğunu ve düzeltilmediğini kanıtlar).**

EK-5: Avrupa Konseyi Çocuk Dostu Adalet Rehberi (2010) — Türkçe

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi. *Çocuk Dostu Adalete İlişkin Rehber* (CM/Rec(2010)13), 17 Kasım 2010. https://rm.coe.int/avrupa-konseyi-bakanlar-komitesi-cocuk-dostu-adalete-iliskin-rehber/1680a572dc — Erişim: 11.11.2026

EK-6: Aile Mahkemeleri Projesi (Genel Bilgi)

Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi. *Aile Mahkemeleri Projesi.* https://www.coe.int/tr/web/ankara/aile-mahkemeleri-projesi#{%2299423461%22:[1]} — Erişim: 11.11.2026

EK-7: Annex 2 — Çocuk Dostu Adalet Rehberi (Türkçe)

Avrupa Konseyi. *Annex 2: Çocuk Dostu Adalet Rehberi.* https://rm.coe.int/annex-2-cocuk-dostu-adalet-rehberi/1680a442b3 — Erişim: 11.11.2026

EK-8: Aile Mahkemelerinin Etkinliğinin Artırılması Projesi (E-Kütüphane)

Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi. *Joint Project on Improving the Effectiveness of Family Courts: Better Protection of the Rights of Family Members.* https://www.coe.int/tr/web/ankara/joint-project-on-improving-the-effectiveness-of-family-courts-better-protection-of-the-rights-of-family-members — Erişim: 11.11.2026

EK-9: UNICEF — Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal Çalışmanın Rolü Raporu

UNICEF. *Report on the Role of Social Work in Juvenile Justice* (İngilizce) / *Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal Çalışmanın Rolü* (Türkçe). https://www.unicef.org/turkiye/en/reports/report-role-social-work-juvenile-justice — Erişim: 11.11.2026 https://www.unicef.org/turkiye/raporlar/%C3%A7ocuk-adalet-sisteminde-sosyal-%C3%A7al%C4%B1%C5%9Fman%C4%B1n-rol%C3%BC — Erişim: 11.11.2026

EK-10: UNICEF — Sosyal Çalışma Görevlileri İçin Eğitim Kitabı (2013)

UNICEF. *Training Book for Social Workers* (İngilizce) / *Sosyal Çalışma Görevlileri İçin Eğitim Kitabı* (Türkçe), Kasım 2013. https://www.unicef.org/turkiye/en/reports/training-book-social-workers-november-2013 — Erişim: 11.11.2026 https://www.unicef.org/turkiye/raporlar/sosyal-%C3%A7ali%C5%9Fma-g%C3%B6revlileri-i%C3%A7in-e%C4%9Fitim-kitabi-kas%C4%B1m-2013 — Erişim: 11.11.2026

EK-11: YÖN Projesi Belgeleri

- T.C. Adalet Bakanlığı, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü. *Bakan Tunç, Yargısal Süreçlerde Çocuklar İçin Koruyucu ve Onarıcı Yaklaşımlar Projesi'nin Açılış Törenine Katıldı.* 21.11.2025. https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/bakan-tunc-yargisal-sureclerde-cocuklar-icin-koruyucu-ve-onarici-yaklasimlar-projesinin-a21112025104126 — Erişim: 11.11.2026

- T.C. Adalet Bakanlığı, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü. *İstanbul Anadolu Denetimli Serbestlik Müdürlüğünde Genel Müdürlük ve UNICEF Heyet Ziyareti.* 12.06.2026. https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/istanbul-anadolu-denetimli-serbestlik-mudurlugunde-genel-mudurluk-ve-unicef-heyet-ziyareti12062026033351 — Erişim: 11.11.2026
- Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu. *Protective and Restorative Approaches for Children in Judicial Processes.* https://www.ab.gov.tr/protective-and-restorative-approaches-for-children-in-judicial-processes_53965_en.html — Erişim: 11.11.2026

Bütçe: 4.000.000 Avro (AB katkısı) + 100.000 Avro (UNICEF eş-finansmanı) = **4.100.000 Avro**. Süre: 36 ay.

EK-12: ÇABA Projesi Belgeleri

- UNICEF Türkiye. *UNICEF ve Türkiye Barolar Birliği, tüm çocukların adalete eşit erişimini desteklemek amacıyla yenilikçi ve çocuk dostu bir adli yardım projesine imza atıyor.* 09.06.2023. https://www.unicef.org/turkiye/bas%C4%B1n-b%C3%BCltenleri/unicef-ve-t%C3%BCrkiye-barolar-birli%C4%9Fi-t%C3%BCm-%C3%A7ocuklar%C4%B1n-adalete-e%C5%9Fit-eri%C5%9Fimini — Erişim: 11.11.2026
- Türkiye Barolar Birliği. *ÇABA Projesi "Proje Kapanış Programı ve Çocuk Hakları Komisyonları Koordinasyon Toplantısı" Ankara'da Yapıldı.* 25.09.2026. https://www.barobirlik.org.tr/Haberler/caba-projesi-proje-kapanis-programi-ve-cocuk-haklari-komisyonlari-koordinasyon-toplantisi-ankarad-86716 — Erişim: 11.11.2026

Bütçe: Yaklaşık 3.200.000 Avro (AB finansmanı).

EK-13: Koruyucu Aile Projesi Belgeleri

- UNICEF Türkiye. *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve UNICEF Türkiye'de Koruyucu Aile...* https://www.unicef.org/turkiye/bas%C4%B1n-b%C3%BCltenleri/aile-ve-sosyal-hizmetler-bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1-ve-unicef-t%C3%BCrkiyede-koruyucu-aile- — Erişim: 11.11.2026
- Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu. *Türkiye'de Koruyucu Aile Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi.* https://ab.gov.tr/turkiyede-koruyucu-aile-sisteminin-guclendirilmesi_54015.html — Erişim: 11.11.2026

Bütçe: 5.180.000 Avro (AB katkısı) + 70.000 Avro (UNICEF eş-finansmanı) = **5.250.000 Avro**. Süre: 36 ay (Mart 2023 – Mart 2026).

EK-14: Pedagoji Kaynağı

Aktüel Psikoloji. *Türkiye'de 26 Yıldır Pedagog Yetişmiyor.* https://www.aktuelpsikoloji.com/turkiyede-26-yildir-pedagog-yetismiyor-3257h.htm — Erişim: 11.11.2026

EK-15: 63 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi

10.06.2020 tarihli ve 31151 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 63 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı'nın kuruluş ve görevlerine ilişkin hükümler).

EK-16: 7593 Sayılı Kanun

8.8.2026 tarihli, 18.08.2026 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7593 sayılı Kanun.

EK-17: Diğer Resmî Belgeler

Kanun	**Kabul Tarihi**	**Resmî Gazete**	**Mevzuat.gov.tr Erişim Linki**
2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu	24.5.1983	27.5.1983 / 18059	https://mevzuat.gov.tr/anasayfa/MevzuatFihristDetayIfram

Kanun	Kabul Tarihi	Resmî Gazete	Mevzuat.gov.tr Erişim Linki
			e?MevzuatTur=1&MevzuatNo=2828&MevzuatTertip=5
5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu	3.7.2005	15.7.2005 / 25876	https://mevzuat.gov.tr/anasayfa/MevzuatFihristDetayIframe?MevzuatTur=1&MevzuatNo=5395&MevzuatTertip=5
4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun	9.1.2003	18.1.2003 / 24997	https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4787.htm

Not:1. Tüm mevzuat.gov.tr linkleri, kanunların güncel ve konsolide metinlerine erişim sağlamaktadır (erişim tarihi: 11.11.2026

2. İlgilizce,Almanca ve Fransızce metin DeepSeek Ekibi tarafından üretilmiştir.